

текето Османкору (между селата Градина и Пороище) правят курбан. „По жените, дето готвят курбана, да не се загледа някой, че после лошо му се пише. Ако някой иска да пита нещо, жените, трябва възрастен дядо да прочете молитва и тогава може да отиде да пита” (м., 54 г.) (цит. по Петров, Маринов 2004: 57).

В края на ХХ век циганката Кяние и мъжът ѝ Максим от кв. Столипиново в Пловдив са редовни посетители на текето на Осман баба⁵ край Хасково. Водят цигански групи съставени предимно от жени. В хода на тези задължения статусът на Кяние се променя – тя поема водещите функции и започва да се самотитулува „ходжа” (Карамихова, Люис 1998: 100-101). Така ролевите позиции на мъжа и жената се разменят.

В същото време в евангелските църкви се наблюдава приемственост и допълване в действията и ролите на мъжа пастор и жена му.

Евангелизацията при циганите започва в началото на ХХ век. Тогава възникват първите цигански евангелски общества в района на Северозападна България и в Софийско. Този дълъг процес е особено активен в периода между двете световни войни. Една от успешните мисии на протестантските проповедници е сред циганите в с. Голинци (дн. кв. Младеново в Лом). Тамошният пастор през м. май 1927 г. извършва във Фердинанд (дн. гр. Монтана – б.а) кръщение на три жени групата на калайджиите, а през м. юни в Голинци – на две жени от решетарите (Славкова 2007: 50-52, 76-83). „Дядо ми (на майка баща ѝ) е бил пастор проповедник в циганската баптистка църква в кв. Младеново в Лом. Когато е бил на 40 г. е заминал за Германия и завел и майка ми. Тя тогава е била на 14 г. и ми е разказвала, че е пяла пред Хитлер, защото е учила в девически колеж (за монахини)” (ж., 57 г., българска циганка, Лом) (цит. по Пашова 2010: 93). Евангелската църква в Голинци успешно функционира и след 50-те год. на ХХ век. За това допринася и съпругата на тогавашния пастор – Кева Стефанова, която е известна като първата циганка мисионерка.

През 1941 г. евангелистката баптистка църква в гр. Фердинанд наброява 16 души - изключително от млади момичета и момчета. „Покаяли се братя и сестри” посещават редовно църквата и се женят само по между си (Марков 1944: 44).

В циганската махала на гр. Ямбол (днес ж.к Райна Княгиня) първите вярващи са от 40-те-50-те год. на ХХ век. Една от първите, приела новата вяра заедно със съпруга си Шабан, е Дуда.

След падане от власт на тоталитарния режим в България през ноември 1989 г. сред циганската/ ромската общност се засилва влияни-

⁵ Мавзолеят е изграден в далечната 1479 г. Легендата гласи, че преди това тук са били погребани мощите на св. Николай. Освен на годишния събор, провеждащ се на 12 юни, свещеното място се посещава ежедневно.